

2016. aasta riigihangete kokkuvõte

17. märts 2017

Üldinfo

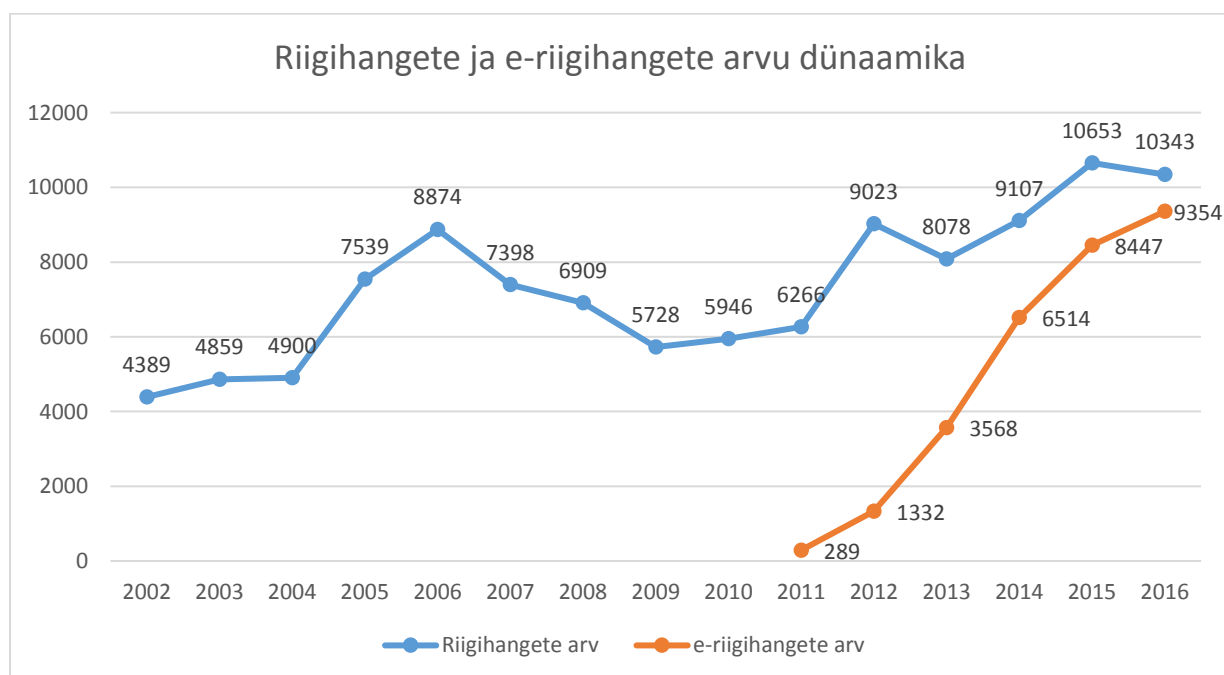
Möödunud aastal korraldasid riigiasutused ja kohalikud omavalitsused ning nende asutused ning ettevõtted kokku 10 343 riigihanget.

- Riigihangete arv vähenes aastaga 300 hanke võrra ehk 3%.
- Esialgse hinnangul kujuneb 2016. aastal alustatud hangete kogumaksumuseks ca 2 mld eurot. Võrreldes 2015. aastal alustatud hankemenetluste kogumaksumusega 2,4 miljardi euro ulatuses, kujuneb 2016. aasta hangete maksumus mõnevõrra väiksemaks.
- Kokku on veebruari alguse seisuga sõlmitud 2016. aastal alustatud hangete tulemusena 12 051 hanke- ja raamlepingut 3514 erineva pakkujaga.
- Lepingu sõlminud pakkujatest 13% olid suurettevõtted ja 87% olid väikese- ja keskmise suurusega ettevõtted.

Elektronilisi riigihankeid korraldati pisut üle 90% hangete koguarvust, mis kasvas aastaga 10%.

- Eesti on Euroopa Liidus esirinnas läbiviidud e-riigihangete osakaalu poolest kõikidest hankemenetlustest.
- Keskmine pakkujate arv elektroonilise menetlusega riigihangetes on 3,7 ja elektroonilise menetluseta riigihangetes 2,6.
- Riigihangete korraldamine keskse riigihangete registri kaudu tagab, et teave korraldatavatest riigihangetest jõuab paremini ettevõtjateni üle Eesti.
- Seda kinnitab ka asjaolu, et keskmine pakkujate arv elektroonilises menetluses on kõrgem, kui riigihangete registri väliselt elektroonilise menetluseta korraldatud riigihangetes.

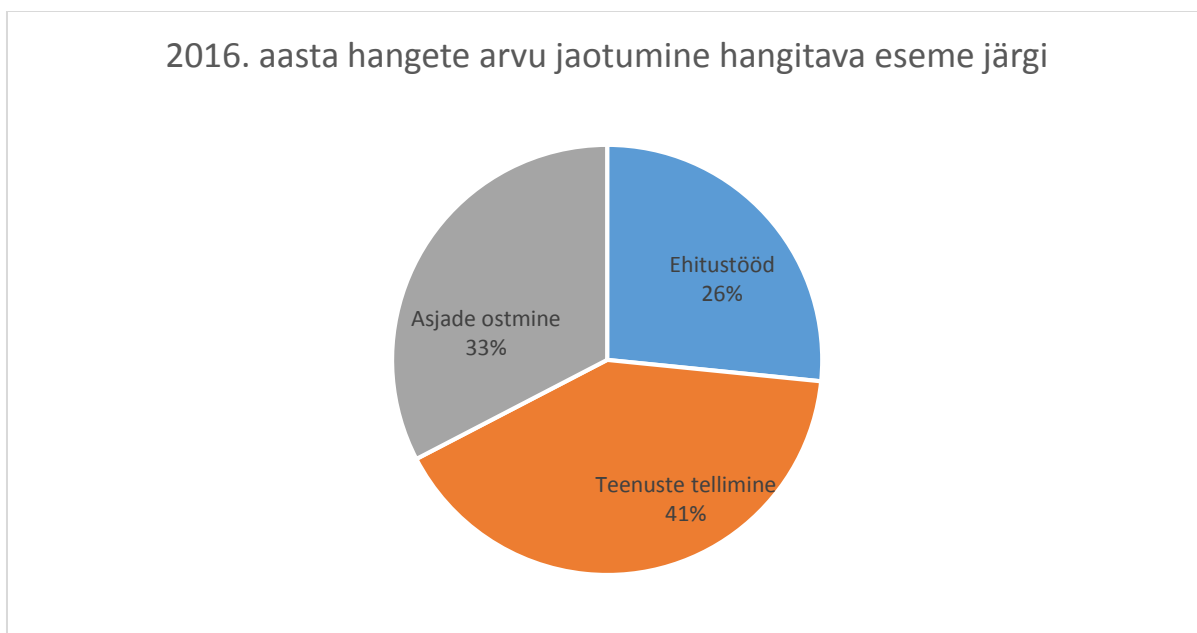
Joonis 1. Riigihangete ja e-riigihangete arvu dünaamika

Hangete jaotus hangitava eseme järgi

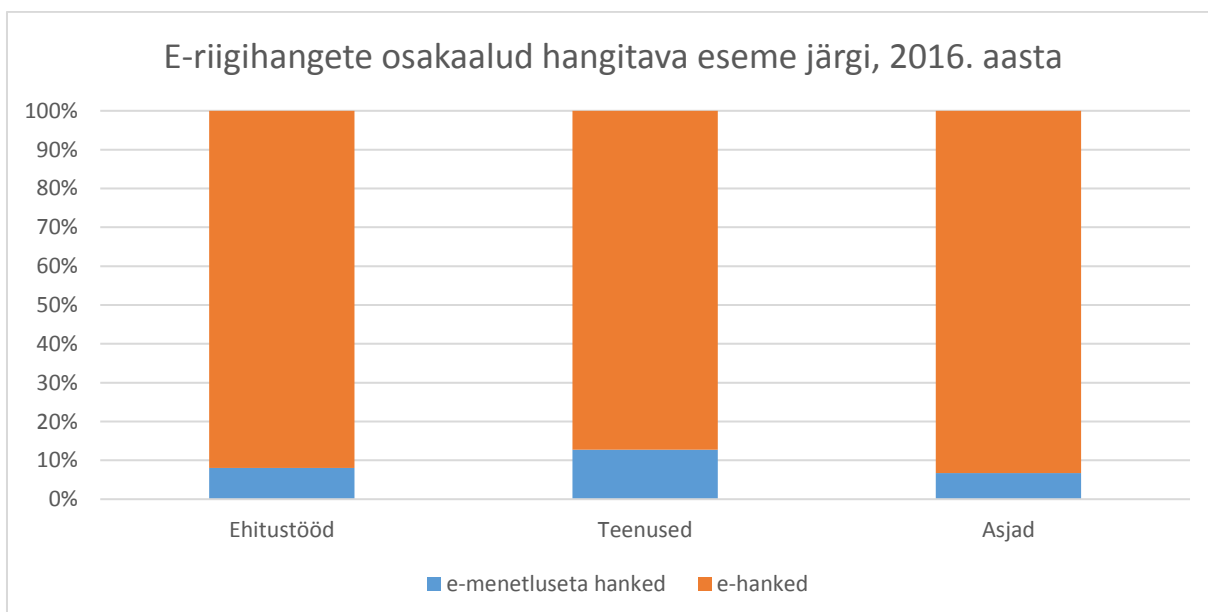
2016. aastal, sarnaselt aasta varasemale, korraldati kõige enam riigihankeid teenuste tellimiseks, kokku üle 40% hangete koguarvust. Kõige vähem, veidi üle 20% juhtudest, korraldati riigihankeid ehitustööde tellimiseks. Asjade ostmiseks korraldati riigihankeid veidi üle 30%. Osakaalude suurusjärgud on jäänud eelmise aastaga võrreldes samaks.

Joonis 2. 2016. aasta hangete arvu jaotumine hangitava eseme järgi

Järgneval joonisel on kajastatud informatiivsuse huvides ka e-menetluseta riigihangete osakaalud hangitava eseme lõikes. Kõige enam viiakse läbi e-menetluseta riigihankeid teenuste tellimiseks ning kõige vähem e-menetluseta riigihankeid viiakse läbi asjade ostmiseks.

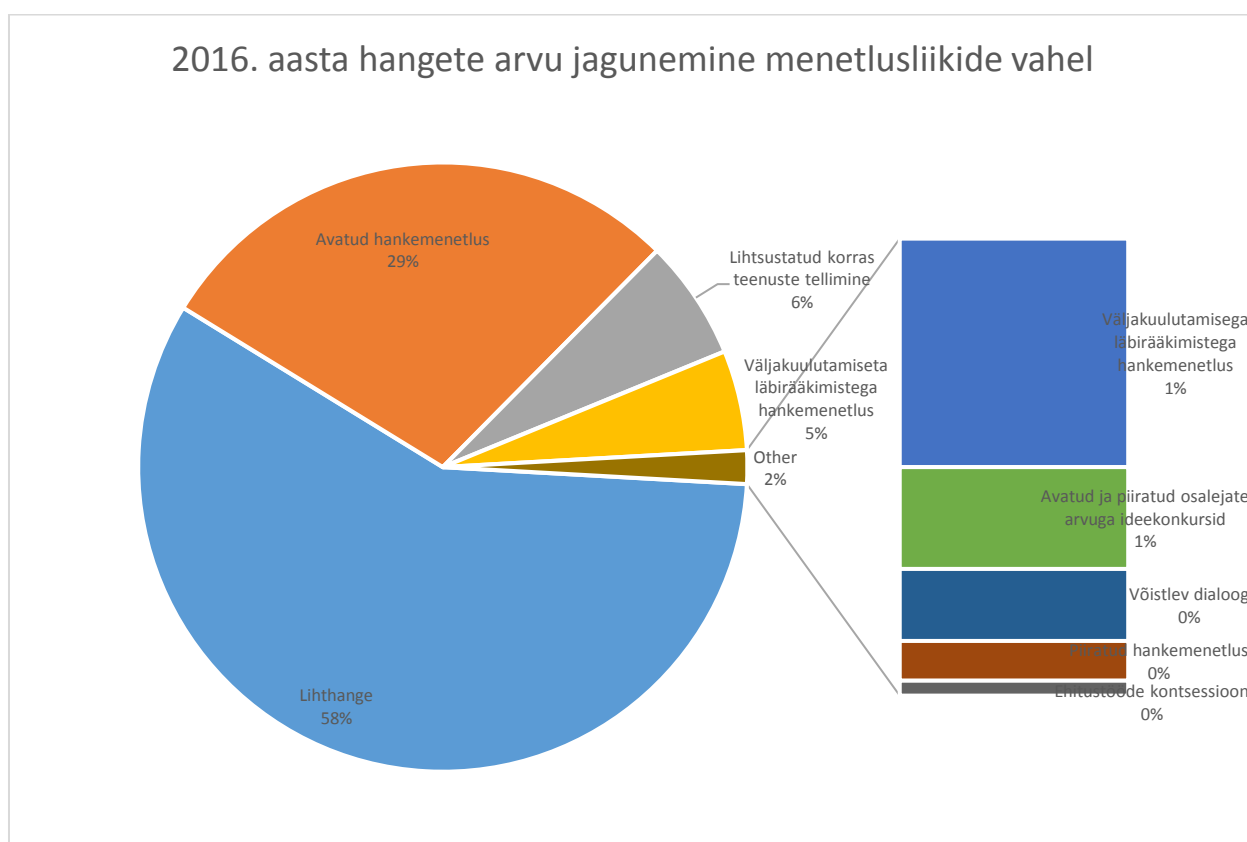
Joonis 3. E-riigihangete osakaalud hangitava eseme järgi, 2016. aasta

Riigihanked hankemenetluse liigi järgi

2016. aasta hankemenetlustest viidi 58% läbi lihthankena, 29% hankemenetlustest viidi läbi avatud hankemenetlusena ning 6% telliti teenuseid lihtsustatud korras. Ülejäänud hankemenetluse liikide, milleks on väljakuulutamisetä ja väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetlused, võistlev dialoog, piiratud hankemenetlus ja ehitustööde kontsessioon, kasutamise sageduse osakaalud jäid hankemenetluste koguarvust alla 5%. Hankemenetlusele lisaks on hankijal võimalik korraldada ka ideekonkurssse, mis on informatiivsuse mõttes kajastatud ka järgneval joonisel.

Joonis 4. Erinevate hankemenetluse liikide kasutamise osakaalud 2016. aastal

Lihthankemenetlust kasutati 2016. aastal 5986, avatud hankemenetlust 2964, lihtsustatud korras teenuste tellimist 660, väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlust 549 korral.

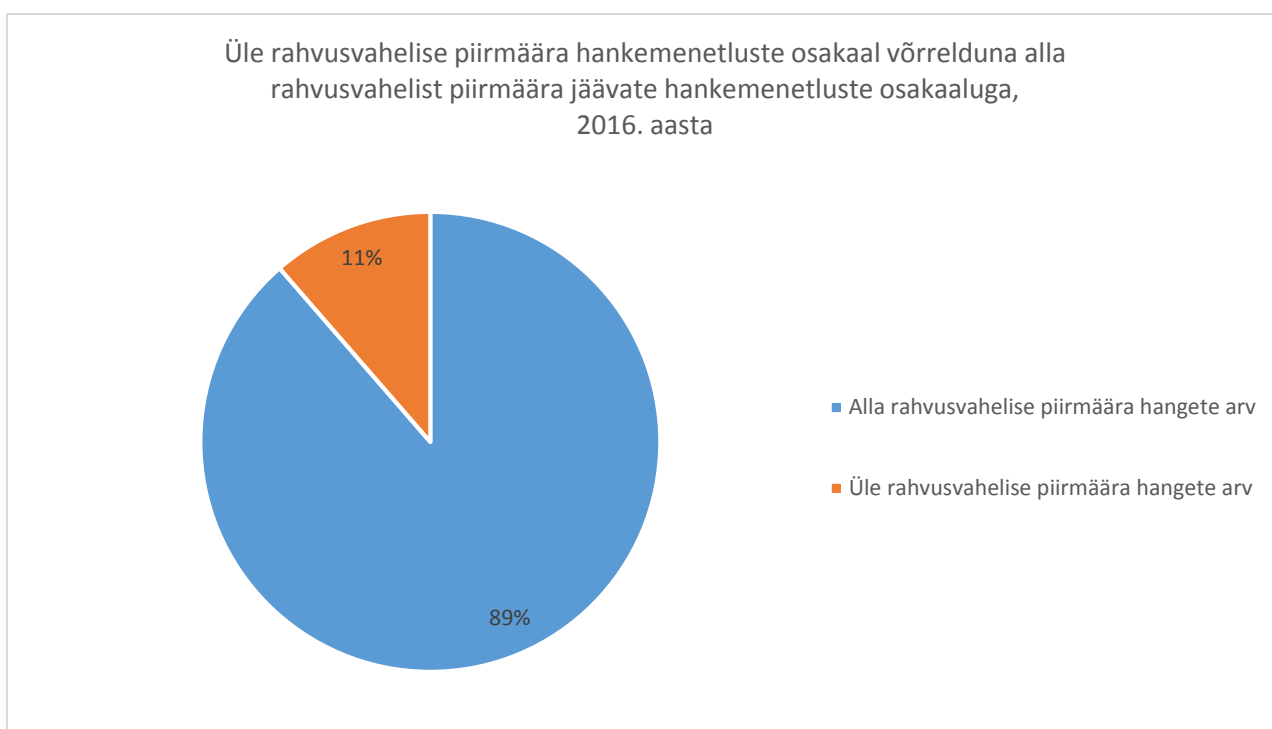
Hankemenetluste kasutamiste arv, mis jääb joonisel sektorigest eraldi, oli väga väike. Väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlust kasutati 92, ideekonkurssse 41, võistlevat dialoogi 29, piiratud hankemenetlust 16 ja ehitustööde kontsessioone anti 6 korral.

Rahvusvahelised hanked

Kõikidest hangetest korraldati üle rahvusvahelise piirmäära jäävaid hankeid 11% ehk 1177 korda. Arvuliselt vähenes üle rahvusvahelise piirmäära jäävate hankemenetluste arv üle 600 hanke võrra.

2015. aastal korraldati üle rahvusvahelise piirmäära jäävaid hankeid 18% hangete koguarvust.

Joonis 5. Üle rahvusvahelise piirmäära hankemenetluste osakaal võrrelduna alla rahvusvahelist piirmäära jäävate hankemenetluste osakaaluga

Asjade ostmise ja teenuste tellimise rahvusvaheline piirmäär tõusis alates 2016. aastast 134 000 eurolt 135 000 euroni ning ehitustööde tellimise rahvusvaheline piirmäär tõusis 5 186 000 eurolt 5 225 000 euroni.

Kõige enam osteti üle rahvusvahelise piirmäära hangetena asju, seejärel teenuseid ning kõige vähem telliti ehitustöid.

Võrgustiku- ja klassikalise sektori hanked, raamlepingud

Võrgustikusektori hankijad korraldasid 2016. aastal üle 2000 hankemenetluse, mis moodustab hangete arvust 22%. 2015. aastal korraldasid võrgustikusektori hankijad hanked veidi vähem, 2007 hanget, mis moodustas hangete arvust 19%, ehk võrgustikusektori hangete arvu osakaal on aastaga kasvanud 3%. Võrgustikusektori hankijateks on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutatud ettevõtted, kes tegutsevad energeetika-, vee-, transpordi- ja postiteenuste valdkonnas. Ülejäänud peaaegu 80% hanked korraldasid klassikalise sektori hankijad, kelleks on valdavalt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ja nende asutatud eraõiguslikud asutused.

Võrgustikusektori hankijatest viisid enim hanked läbi:

Elektrilevi OÜ (862 hanget),
Enefit Kaevandused AS (365 hanget) ja
Enefit Energiatootmine AS (225 hanget).

Suurimad klassikalise sektori hankijad olid:

Maanteeamet (398 hanget),
Eesti Töötukassa (308 hanget) ja
Riigi Kinnisvara AS (297 hanget).

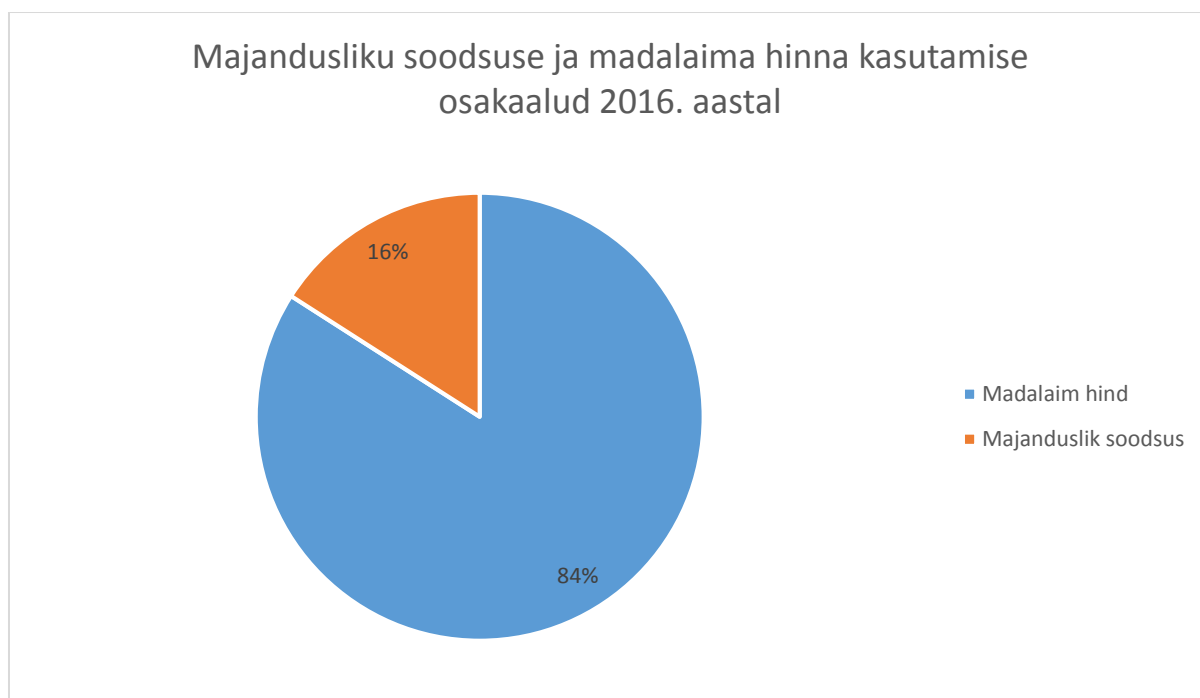
Raamlepinguid sõlmiti 2016. aastal 1113 korral, mis moodustab kõikidest riigihankemenetlustest 11%. Eelmisel, 2015. aastal, sõlmiti raamlepinguid rohkem, kokku 16% kõikidest hankemenetlustest seega raamlepingu sõlmimiseks läbiviidavate hangete osakaal kõikidest hankemenetlustest on vähenenud 5%.

Hindamiskriteeriumid

Majandusliku soodsuse kasutamine hindamiskriteeriumina

Ka 2016. aastal kasutati hankemenetlustes valdavalt hindamiskriteeriumina madalaimat hinda. Majandusliku soodsuse hindamiskriteeriumina kasutamise osakaal kõikidest hankemenetlustest oli 16%, mis on 1% kõrgem eelmise aasta majandusliku soodsuse kasutamise osakaalust.

Joonis 6. Majandusliku soodsuse ja madalaima hinna kasutamise osakaalud 2016. aastal

Pakkumuste hindamine madalaima hinna alusel eeldab, et hankija võtab pakkumuste hindamisel arvesse üksnes pakutud hinda ning valituks osutub madalaima hinnaga pakkumuse teinud pakkuja.

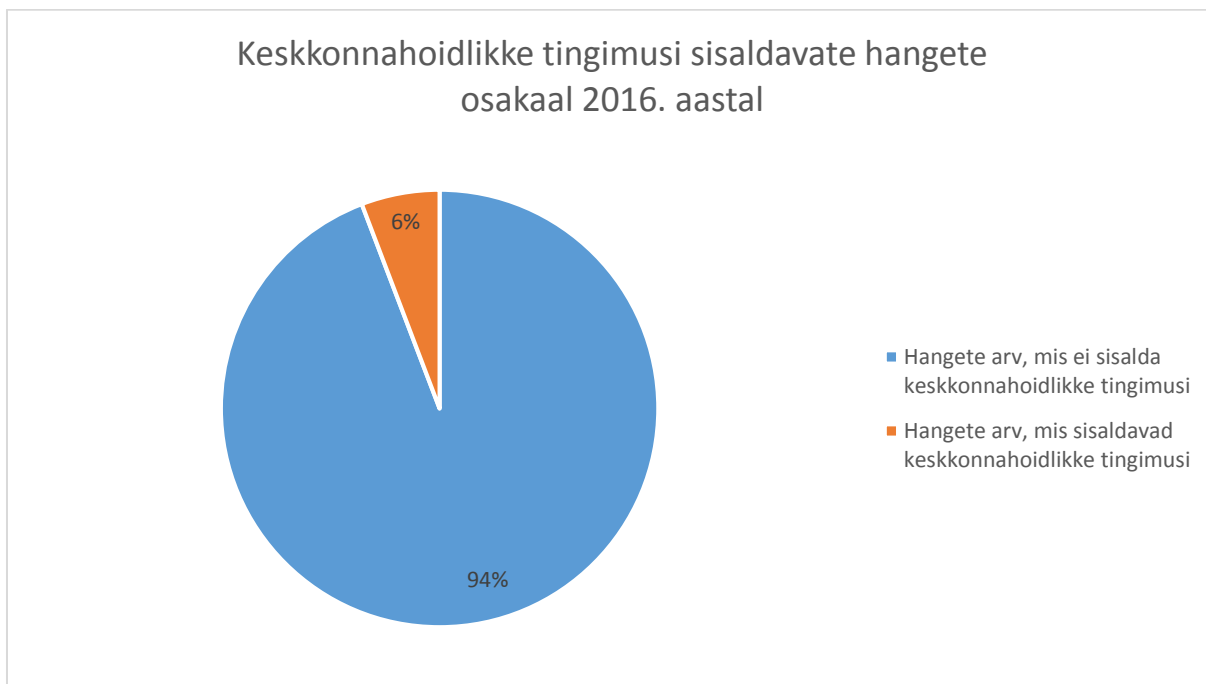
Majandusliku soodsuse kriteeriumi alusel pakkumuste hindamine seisneb hinna ja kvaliteedi või muid mõõdetavaid omadusi iseloomustavate kriteeriumite kombineeritud hindamises.

Keskkonnahoidlike tingimuste kasutamine

Keskkonnahoidlike tingimusi sisaldavate hankemenetluste osakaal kõikidest hankemenetlustest jäi eelmise aastaga võrreldes samaks, moodustades 6% kõikidest hankemenetlustest.

Keskkonnahoidlik riigihange tähendab minimaalse keskkonnamõjuga toodete või teenuste hankimist. Keskkonnahoidlike hangete põhieesmärk on vähendada toodetest ja teenustest põhjustatud keskkonnamõju, mis tuleneb nii tootmisest, kasutamisest kui ka kasutusest kõrvaldamisest, ehk kogu toote või teenuse olelusringi jooksul.

Joonis 7. Keskkonnahoidlike tingimusi sisaldavate hangete osakaal 2016. aastal

2016. aastal on kõige enam keskkonnahoidlike tingimusi hangetes kasutanud Riigimetsa Majandamise keskus, kokku 104 korral. Teised hankijad on keskkonnahoidlike riigihankeid läbi viinud aasta jooksul alla 30 korra.

2016. aasta riigihankemaastiku statistilised põhinäitajad

Kokkuvõte on koostatud riigihangete registri andmete alusel. Täpsem ja laiendatud ülevaade valmib selle aasta sügiseks ning avaldatakse riigihangete infoportaalis (www.riigihanked.riik.ee).

Tabel 1. Riigihankemaastiku statistilised põhinäitajad

	2016. aasta	% hangete arvust	2015. aasta	% hangete arvust	arvuline muutus eelmise aastaga võrreldes	%-taseme muutus
Riigihangete arv	10343	100%	10653	100%	-310	N/A
Riigihangete maksumus	2 mld*		2,448 mld			
E-hangete arv	9354	90%	8447	79%	907	11%
Ehitustööde hangete arv	2750	27%	2532	24%	218	3%
Teenuste tellimise hangete arv	4219	41%	4453	42%	-234	-1%
Asjade ostmise hangete arv	3374	33%	3638	34%	-264	-2%
Üle rahvusvahelise piirmäära jäävate hangete arv	1177	11%	1835	17%	-658	-6%
Hangete arvu jagunemine menetlusliikide vahel:						
Lihthange	5986	58%	5595	53%	391	5%
Avatud hankemenetlus	2964	29%	2980	28%	-16	1%
Lihtsustatud korras teenuste tellimine	660	6%	1407	13%	-747	-7%
Väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetlus	549	5%	528	5%	21	0%
Väljakuulutamistega läbirääkimistega hankemenetlus	92	1%	78	1%	14	0%
Avatud ideekonkurss	40	0%	26	0%	14	0%
Võistlev dialoog	29	0%	17	0%	12	0%
Piiratud hankemenetlus	16	0%	14	0%	2	0%
Ehitustööde kontsessioon	6	0%	1	0%	5	0%
Piiratud osalejate arvuga ideekonkurss	1	0%	4	0%	-3	0%
Võrgustikusektori hangete arv	2241	22%	2007	19%	234	3%
Raamlepingute sõlmimiseks läbiviidud hankemenetluste arv	1113	11%	1679	16%	-566	-5%
Majandusliku soodsuse hindamiskriteeriume sisaldavate hangete arv	1646	16%	1545	15%	101	1%
Madalaima hinna hindamiskriteeriumi sisaldavate hangete arv	8682	84%	9078	85%	-396	-1%
Keskkonnasäästlikke tingimusi sisaldavate hangete arv	599	6%	614	6%	-15	0%

* Tegemist on 2016. aastal alustatud riigihangete hinnangulise maksumusega, kuna kõik 2016. aastal alustatud hankemenetlused ei ole käesoleva materjali koostamise ajaks lõpetatud.

Riigihangete valdkonna märksõnad

Uue riigihangete registri innovaatilised võimalused automatiseerivad ja kiirendavad e-hanke menetlusprotsessi nii hankijate kui pakkujate jaoks.

- Uue riigihangete registri väljatöötamist juhib rahandusministeerium ja valmib koostöös rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskuse ja AS-ga Nortal.
- Register valmib 2018. aastal
- Uue riigihangete registri arendusprojektis on valminud esimene osa – kasutajate vajadusi arvestav kujundus, otsingusüsteem ja töölauavaade.
- Valmivatest muudatustest on suurim tegevuskeskne lähenemine, mis võimaldab paindlikku tegevuste järjestust ja hanke osade eri aegadel menetlemist. Selle tulemusena tõuseb teenuse kvaliteet ja hankeid saab korraldada oluliselt kiiremini ning kergemini. Esmalt viiakse uuele kujundusele ja kaasajastatud tehnilisele platvormile üle hankija- ja seejärel pakkujapoolsed tegevused.

Riigihangete seaduse eelnõu ootab heakskiitmist riigikogus

- Valitsus kiitis eelnõu heaks mais 2016. aastal ja saatis Riigikokku.
- Uue seadusega väheneb hankijate töö- ja ettevõtjate halduskoormus, kuivõrd seadus loob hankijatele ja pakkujatele tänasega võrreldes paindlikumad võimalused hangete läbiviimiseks.
- Eesmärk on lihtsustada e-hangete menetlust ja neis osalemist, nagu näiteks osadeks jaotatud hangete puhul osade eraldi menetlemise võimalus, hankepassi kasutamise võimalus ning pöördmenetlus.

Põhjalikum 2016. aasta riigihangete kokkuvõte valmib käesoleva aasta suvel ja avalikustatakse riigihangete infoportaalil www.riigihanked.riik.ee .